

Iva Prošli
povjesničarka umjetnosti i germanistica
viša kustosica – voditeljica Zbirke
zagrebačkih fotoreportera u Muzeju grada
Zagreba

Monografska obrada umjetničkog opusa
Toše Dabca

doktorska disertacija
mentorica: dr. sc. Jasna Galjer, red. prof.

Disertacija je obranjena 14. lipnja 2018.
na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u
Zagrebu, pred povjerenstvom:
dr. sc. Marija Tonković, doc. (predsjednica)
dr. sc. Nikica Gilić, izv. prof.
dr. sc. Lovorka Magaš Bilandžić, doc.

Godine 1933. Dabac se učlanjuje u Fotoklub Zagreb i počinje izlagati po čitavom svijetu na amaterskim izložbama, ali i velikim međunarodnim izložbenim projektima. U jugoslavenskom razdoblju jedan je od najangažiranijih i najsvestranijih fotografa. Radio je na brojnim državnim projektima i snimao po svim predjelima Jugoslavije, i to: pejzaže, narodne običaje, kulturne spomenike, izgradnju države, industriju, arhitektonske objekte, djela suvremene umjetnosti i umjetnike. Kruna njegovog rada bila je retrospektivna izložba, održana 1968. godine u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu. x

SAŽETAK

Početak profesionalne karijere Toše Dabca (Nova Rača, 1907. – Zagreb, 1970.) vezan je uz film. Kao voditelj propagande i prevodilac radi najprije u filmskom poduzeću Fanamet (od 1927. godine), a zatim u zagrebačkoj podružnici MGM-a, u kojoj je uređivao i glasilo *Metro Megafon*. Godine 1929. Dabac je režirao igrani film *Vodica za kurajžu*. Fotografski je dokumentirao snimanje nekoliko filmova. Dabčev susret s filmom i filmskom fotografijom predstavljao je važan početak za razumijevanje likovnih elemenata, a zajednički kulturni krug koji se stvorio u međuratnom Zagrebu omogućio je razmjenu informacija, znanja i ideja između fotografskih i filmskih autora.

Početakom 1930-ih godina Tošo Dabac počinje raditi kao fotoreporter te ga smatramo jednim od najvažnijih fotoreportera u Hrvatskoj. Angažman u dnevnim novinama potaknuo i nastanak njegovog najpoznatijeg fotografskog ciklusa *Ljudi s ulice*. Svoj fotoreporterski i dokumentaristički rad nastavlja i u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj kao i u prvim godinama Jugoslavije, kada surađuje i s vladinim agencijama.